

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030 (VNS 3/2026 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 22.5.2026.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jyri Inha, valtiovarainministeriö
- maatalousneuvos Kirsi Heinonen, maa- ja metsätalousministeriö
- talousjohtaja Matti Hyytinen, maa- ja metsätalousministeriö
- luonnonvaraneuvos Heikki Piiparinen, maa- ja metsätalousministeriö
- talousjohtaja Jutta Petäjä, Luonnonvarakeskus
- ylijohtaja Matti Puolimatka, Ruokavirasto
- controller Margit Ranta, Ruokavirasto
- tutkimuspäällikkö Juha Lappalainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- puheenjohtaja Mats Nylund, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf
- metsäpolitiikan päällikkö Mika Salmi, Metsäteollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Maanmittauslaitos
- Metsähallitus
- Suomen metsäkeskus
- Suomen ilmastopaneeli
- Suomen ympäristökeskus
- Kalatalouden Keskusliitto
- Bioenergia ry
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Koneyrittäjät ry
- ProAgria Keskusten Liitto ry
- Sahateollisuus ry
- Suomen elintarvikevienti yhdistys (SUVI) ry

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp

- Suomen Hippos ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Neova Oy

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2027—2030 maa- ja metsätalousministeriön pääluokan määrärahataso kasvaa kehyskauden alussa noin 13 milj. euroa ja vähenee noin 1,7 milj. euroa kehyskauden lopussa. Pääluokan määrärahoista noin 66 prosenttia käytetään maa- ja elintarviketalouteen ja noin 19 prosenttia maaseudun kehittämiseen. Loput noin 15 prosenttia määrärahoista kohdentuvat luonnonvaratalouteen, hallintoon ja tutkimukseen sekä maanmittaukseen ja asunto-osakkeiden kirjaamiseen. Merkittävä osa pääluokan määrärahoista on kohdennettu vuosille 2023—2027 tehdyn Suomen CAP-suunnitelman toimeenpanoon. Vuodelle 2027 on budjetoitu vuonna 2027 ja aikaisempina vuosina tehtyjen sitoumusten perusteella vuosina 2028—2029 maksettavat osuudet. Tulevan EU:n monivuotisen rahoituskehysten vuosille 2028—2034 toteutukseen liittyvän EU:n ja kansallisen rahoituksen taso päätetään myöhemmin. Tältä osin kehyskaudelle kohdentuvien määrärahojen teknisenä mitoituserusteena on käytetty vuosien 2023—2027 keskimääräistä vuotuista määrärahatasoa.

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan osalta julkisen talouden suunnitelman linjaukset painottuvat erityisesti ruokasektorin huoltovarmuuden vahvistamiseen, maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseen sekä hallinnon menojen sopeuttamiseen. Valiokunta pitää äärimmäisen tärkeänä, ettei valtion talouden sopeutustarpeesta aiheutuvia säästötoimia ole kohdennettu ruokaa tuottavaan maatalouteen. Valiokunta korostaa, etteivät hallinnon menojen sopeuttamistoimet saa vaarantaa ruoantuotantoa palvelevan tukihallinnon toimivuutta ja tulevaan maatalouspolitiikan ohjelmakauteen valmistautumista. Hallitus on myös päättänyt käynnistää selvityksen ruokasektorin huoltovarmuutta varmistavista toimista. Tarkastelussa ovat muun muassa valkuaisraaka-aineiden ja siementen saatavuus, kasvinsuojeluaineiden toimitusvarmuus, talousveden ja elintarvikkeiden kriittiset kyvykkyydet sekä kalatalouden huoltovarmuutta tukevat toimet. Valiokunta pitää selvitystä ja tarkastelukohteita perusteltuina.

Maatalous ja elintarvikemarkkinat

Valiokunta kiinnittää huomiota maatalouden kannattavuuteen, jota jatkonut kustannusten nousu haastaa edelleen. Erityisen vaikeaa on kasvinviljelysektorilla, jossa tilanne on kriisiytynyt energian ja lannoitteiden hinnannousun lisäksi alhaisten tuottajahintojen takia. Alan kannattavuuden saavuttaminen vaatii panostuksia erityisesti markkinoiden toimivuuteen. Valiokunta on toistuvasti todennut, ettei maatalojen kannattavuusongelmista selviäminen voi perustua yksinomaan julkisen vallan tukitoimenpiteisiin. Ratkaisun tulee löytyä markkinoilta, ja elintarvikeketjun markkinoiden toimivuuden parantaminen on keskeinen tekijä ratkaisun

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp

löytämisessä. (MmVL 27/2025 vp — HE 99/2025 vp, MmVL 19/2024 vp — HE 109/2024 vp, MmVL 11/2023 vp — HE 41/2023 vp ja MmVL 25/2022 vp — HE 154/2022 vp). Valiokunta käsittelee parhaillaan elintarvikemarkkinalain uudistuksen toisen vaiheen toteutusta (HE 36/2026 vp). Uudistus on askel oikeaan suuntaan ja se todennäköisesti parantaa markkinoiden toimivuutta. Uudistus ei kuitenkaan tuo pikaista helpotusta kustannuspaineesta kärsivälle alkutuotannolle.

Valiokunta korostaa elintarvikeviennin merkitystä osana maatalouden kannattavuuden pitkäjänteistä parantamista ja pitää edelleen tärkeänä hallituksen panostuksia ruokaviennin edistämiseen. Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi elintarvikeviennin kaksinkertaistaminen vuoteen 2031 mennessä. Valiokunta yhtyy asiantuntijakuulemisessa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan viennin edistämisen rakenteiden tulee perustua elintarvikeyritysten tarpeisiin. Valtion ja yritysten yhteistyön on oltava strategista ja pitkäjänteistä, jotta yritykset voivat suunnitella toimintaansa. Kuluvalla hallituskaudella uudistetut viennin edistämisen rakenteet ja toimintamallit on näin ollen olennaista vakiinnuttaa. Lisäksi on syytä huolehtia siitä, etteivät myöskään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle kohdennetut toimintameno- ja säästötoimet vaaranna elintarvikeviennille välttämättömiä viranomaistoimintoja.

Maatalouden tukijärjestelmillä on keskeinen rooli maatalouden toimintaedellytysten turvaamisessa Suomen epäsuotuisissa olosuhteissa sekä erityisesti tilojen välttämättömissä muutostilanteissa, kuten sukupolvenvaihdosten toteuttamisessa. Maatalouspolitiikan avulla voidaan madaltaa kynnyksiä yritystoiminnan aloittamiseen ja tasoittaa tietä erilaisten kriisien keskellä (MmVL 15/2025 vp — E 6/2025 vp). Kuten Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan, ruoantuotanto on maatalouden tärkein tehtävä ja huoltovarmuuden perusta, minkä tulee näkyä myös maataloustukien kohdentamisessa. Nykyinen pinta-ala- ja tukijärjestelmä vaikuttaa maatalousmaan hintoihin ja saatavuuteen, mikä monin tavoin kaventaa toimintaansa kehittyvien tilojen liikkumatilaa. Valiokunta onkin toistuvasti tulevaa yhteisen maatalouspolitiikan uudistusta käsitellessään kannattanut tuen kohdentamista aktiiviseen ruoantuotantoon, epäsuotuisille alueille ja nuorille viljelijöille sekä pelkän maatalousmaan säilyttämisen jättämistä tukien ulkopuolelle (MmVL 34/2025 vp — U 55/2025 vp ja MmVL 4/2025 vp — E 104/2025 vp).

Valiokunta pitää edelleen äärimmäisen tärkeänä, että toimintaansa jatkavien ja kehittyvien tilojen mahdollisuus saada rahoitusta investointeihin turvataan. Erityisenä huolenaiheena on mahdollisuus toteuttaa maatalon sukupolvenvaihdos oikeaan aikaan. Valiokunta on käsitellyt tähän liittyviä haasteita EU:n sukupolvenvaihdosstrategiasta antamassaan lausunnossa. (MmVL 4/2026 vp — E 104/2025 vp.) Investointien ja maaseutuelinkeinojen turvaamiseksi maaseutuelinkeinotoiminnan korkotukea voidaan vuodesta 2027 alkaen myöntää enintään 200 miljoonan euron lainapääomalle vuosittain.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on korostanut biokaasun roolia energiaomavaraisuuden, huoltovarmuuden ja päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi biokaasulla on tärkeä rooli maatalouden ravinneomavaraisuuden, kierrätystalouden ja lannan hyödyntämisen ratkaisussa (MmVL 8/2025 vp — VNS 8/2025 vp). Valiokunta onkin pitänyt biokaasun tuotantoa ja käyttöä esimerkkinä onnistuneesta ilmastotoimesta, joka voi palvella päästöjen vähentämistä

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp

maataloustoimialaa laajemmin ja joka samalla tukee maatilán kannattavuutta (MmVL 5/2026 vp — VNS 9/2025 vp). Julkisen talouden suunnitelmassa ehdotetaan, että ravinnekierrätyksen edistämiseen osoitetaan kehyskaudella 5 milj. euroa vuodessa. Lisäys aiheutuu ravinnekiertotuen jatkamisesta biokaasulaitoksille ja tuen laajentamisesta teknologianeutraaliksi siten, että tukea voidaan myöntää myös sellaisille muille ravinnekierrätyslaitoksille, joiden yhteydessä ei ole biokaasun tuotantoa. Ravinnekiertotuen tarkoitus ei ole tukea energiantuotantoa, mutta tuki on kokonaistaloudellisesti merkittävä niille biokaasulaitoksille, joiden syöteperusta koostuu pääosin lannasta.

Valiokunta kiinnittää huomiota julkisen talouden suunnitelmassa päätettyihin toimiin, jotka helpottavat maatalousyritysten tilannetta ja edistävät elinkeinotoiminnan edellytyksiä. Maatalouden energiaveron palautus korotetaan vuosina 2026 ja 2027 energiaverodirektiivin sallimaan maksimiin. Näin ollen lisäpalautusta maksetaan 4 senttiä litraa kohden. Lisäpalautuksen vaikutus on 10 milj. euroa vuodessa. Lisäksi yksityisten elinkeinonharjoittajien, maa- ja metsätalouden harjoittajien sekä elinkeino-yhtymien osakkaiden verotuksen yrittäjävähennys korotetaan 5 prosentista 5,5 prosenttiin.

Maa- ja metsätalousministeriössä valmistellaan sika-alan salmonellavahinkorahaston perustamista. Rahasto edistää mahdollisuutta jatkaa kansallista salmonellavahinkorahastoa, jotta Suomessa tuotetun sianlihan salmonellavapaus turvataan myös jatkossa. Salmonellavahinkorahasto aiheuttaa tuottajille merkittäviä kustannuksia. Rahastosta tullaan maksamaan sika-alan alkutuotannon toimijoille korvauksia kustannuksista ja menetyksistä, joita salmonellan esiintyminen sikaloissa aiheuttaa. Rahastosta maksettavat korvaukset rahoitetaan korvausten piiriin kuuluvilta toimijoilta vuosittain perittävistä salmonellavahinkomaksuista. Uuden valtion talousarvion ulkopuolisen rahaston on tarkoitus aloittaa toimintansa vuonna 2028. Julkisen talouden suunnitelmassa sika-alan salmonellavahinkorahaston kertaluonteiseen pääomittamiseen kohdennetaan 10 milj. euroa vuonna 2027. Näin huolehditaan aloittavan rahaston maksukykyvyydestä sen toiminnan alkuvaiheessa. Valiokunta pitää rahaston perustamista tärkeänä niin sika-alan toiminnan kuin terveysturvallisuuden kannalta.

Lisäksi valiokunta nostaa esiin eräitä maatalouden edellytyksiä vahvistavia ja maaseudun elinvoimaa edistäviä toimia. Maatalouden tilusjärjestelyillä voidaan alentaa viljelykustannuksia, mikä parantaa maatalouden kannattavuutta. Pirstoutuneen kiinteistörakenteen kehittäminen myös vähentää uusien peltojen raivaustarvetta. Valiokunta korostaa edelleen tarvetta hallinnon sujuvoittamiseen ja asiakaslähtöiseen digipalveluiden kehittämiseen. Tällä on olennainen merkitys maatalouden toimintaedellytysten turvaamisen kannalta. Lopuksi valiokunta kiinnittää huomiota hevostalouden edistämisen ja raviurheilun merkitykseen maaseudun elinvoiman edistämisen ja kotimaisen hevoskasvatuksen, erityisesti suomenhevosen aseman turvaamisen kannalta. Hallituksen kehysriihen pöytäkirjamerkinnöissä on todettu, että hevossektorin toiminnan jatkuvuus turvataan raviurheilun lisenssijärjestelmän siirtymävaiheessa vuosina 2027—2029.

Kestävä metsätalous ja luonnonvarojen käyttö

Hallitusohjelman tavoitteena on, että Suomi hyödyntää luonnonvarojaan kestävästi omavaraisuutensa parantamiseksi. Maailmanlaajuiset muutostekijät, kuten ilmastonmuutos,

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp

teknologian nopea kehitys, kilpailu ehtyvistä luonnonvaroista ja turvallisuuspoliittisen tilanteen järkkyminen, muuttavat luonnonvarasektorin toimintaympäristöä. Suomella on kuitenkin mahdollisuus luonnonvarojen kestävää käyttöä kehittämällä nostaa jalostusastetta sekä samalla parantaa omavaraisuutta ja luonnon tilaa. Maa- ja metsätalousvaliokunta tarkastelee jäljempänä erityisesti julkisen talouden suunnitelman merkitystä metsätalouden ja metsien kestävästä käytön näkökulmasta. Valiokunta korostaa metsien kestävästä käytön lisäksi muiden Suomen luontaisten vahvuuksien eli runsaiden vesivarojen ja kotimaisen kalan merkitystä erityisesti omavaraisuuden parantamisessa. Julkisen talouden suunnitelmassa on tärkeää turvata omavaraisuutta ja huoltovarmuutta vahvistavien toimien pitkäjänteinen toteuttaminen.

Metsätalouden aktiivinen ja kestävä harjoittaminen on keskeinen osa Suomen talouskasvua, aluetalouksien elinvoimaa ja julkisen talouden vahvistamista. Metsien kasvun lisääminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen edellyttävät aktiivisia toimia, jotta metsien tarjoamat merkittävät taloudelliset, sosiaaliset sekä ekologiset hyödyt turvataan jatkossakin. Tämän vuoksi metsätalouden kannustejärjestelmän (Metka) rahoituksen tasosta ja ennakoitavuudesta on tarpeen huolehtia koko suunnitelmakauden ajan. Maa- ja metsätalousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan valtionavustussäästöjen suurimmat toimenpiteet maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla kohdentuvat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen ja joutoalueiden metsitystukijärjestelmästä luopumiseen. Metsätalouden kannustejärjestelmän tukivarojen loppuminen kesken vuoden ja myöntämisen siirtyminen seuraavalle vuodelle aiheuttaa jatkuvaa raskautta tukien hallinnointiin ja epäselvyyksiä asiakkaille. Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo, että toimia metsätalouden tukijärjestelmän ennakoitavuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi on syytä edelleen jatkaa.

Julkisen talouden suunnitelmassa todetaan, että hallitus päätti korottaa Metsähallituksen tuloutusta ja päätöksen vaikutus vuonna 2027 on 10 milj. euroa. Vuoden 2027 tuloutus nousee näin ollen 155 milj. eurosta 165 milj. euroon. Tuloutuksen nosto ei aiheuta lisästarvetta valtion vuosittaisiin hakkuumääriin, vaan se perustuu Metsähallituksen liiketoiminnan viimeisten vuosien hyviin tuloksiin sekä oletukseen puun kysynnän ja hintatason säilymisestä hyvällä tasolla. Puun hinta on laskemassa alkuvuoden 2025 poikkeuksellisen korkeasta tasosta, mutta hinta on viimeisen kymmenen vuoden aikana tapahtuneen voimakkaan nousun ansiosta edelleen varsin korkealla tasolla. Vuodesta 2028 lähtien vuotuisen tuloutustason arvioidaan olevan 140 milj. euroa.

Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteisten METSO- ja Helmi-ohjelmien jatkuminen turvataan. Julkisen talouden suunnitelman mukaan Luonnon monimuotoisuus -kokonaisuuden määrärahat pysyvät suurin piirtein ennallaan kehyskauden aikana. Luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa on perusteltua hyödyntää ensisijaisesti jo olemassa olevia vapaaehtoisia ja kustannustehokkaita keinoja. METSO- ja Helmi-ohjelmilla on laaja hyväksyntä maanomistajien keskuudessa, sillä suojelun vapaaehtoisuus vahvistaa laajalti toimenpiteiden hyväksyttävyyttä ja suojelun sosiaalista kestävyttä. Oman toimialansa ulkopuolelta maa- ja metsätalousvaliokunta nostaa myönteisenä asiana myös esiin, että julkisen talouden suunnitelmassa esitetyn investointiohjelman puitteissa metsätaloudelle ja -teollisuudelle tärkeä Karjalan rata on saamassa rahoituksen.

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp

Tutkimusrahoituksen kehitysnäkymät

Julkisen talouden suunnitelmassa todetaan, että osana kevään 2026 lisäsäästöjä Euroopan unionin T&K-hankkeisiin kohdennettavaa kansallista vastinrahoitusta vähennetään 10 milj. eurolla vuosittain. Tutkimuslaitosten osalta myös hallinnonalan yleiset tuottavuus- ja toimintamenosäästöt vaikuttavat yleisesti ulkopuolisen rahoituksen tasoon, sillä yhteisrahoitteisen ja yhteistoiminnan kautta tuleva ulkopuolinen rahoitus edellyttää organisaatioilta toimintamomentin määrärahasta kohdennettua vastinrahoitusta. Esimerkiksi Luonnonvarakeskuksen toimintamomentin rahoitus kattaa noin 60 prosenttia Luonnonvarakeskuksen bruttomenoista, kun 40 prosenttia toiminnasta rahoitetaan ulkopuolisella rahoituksella. Tilanne on vastaava myös Suomen ympäristökeskuksella. Molemmat tutkimuslaitokset ovat menestyneet erinomaisesti Euroopan unionin tutkimus-, selvitys- ja kokeilutoiminnan rahoituksen hankinnassa.

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että tutkimuksella on keskeinen rooli yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden ratkaisemisessa sekä kilpailukyvyn vahvistamisessa, minkä vuoksi tutkimusrahoituksen turvaaminen on tärkeää. Valiokunta on viimeaikaisissa lausunnoissaan nostanut esiin, että ajankohtaista tutkimustietoa tarvitaan muun muassa kansallisessa ja EU:n biotalousstrategiassa mainitun arvonlisän nostamiseksi, maaperään liittyvien hiilivirtojen selvittämiseksi ja hiilimarkkinoiden edistämiseksi sekä suomalaisen ruoantuotannon kilpailukyvyn vahvistamiseksi (ks. MmVL 13/2026 vp — E 14/2026 vp ja MmVL 8/2026 vp — VNS 8/2025 vp). Suomessa tarvitaan paikallisissa olosuhteissa tehtävää ja kansainvälisesti laadukasta tutkimusta, jotta biotalouden ja koko ruokasektorin kannattavuutta sekä kotimaista huoltovarmuutta voidaan kehittää tutkittuun tietoon pohjautuen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp

Helsingissä 19.5.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ritva Elomaa ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Helena Marttila sd
jäsen Anders Norrback r
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Timo Suhonen sd (osittain)
jäsen Eerikki Viljanen kesk (osittain)
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Petri Huru ps
varajäsen Ari Koponen ps (osittain)
varajäsen Jari Koskela ps (osittain)
varajäsen Arto Satonen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola
valiokuntaneuvos Tuire Taina

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp
Eriävä mielipide 1/sd

Eriävä mielipide 1

Perustelut

Maatalouden kannattavuus ja tukien kohdentuminen

Kotimaisen ruoantuotannon kannattavuus on jo pitkään ollut heikko ja joillain tuotantosuunnilla taloudellinen tilanne on kriittinen. Katsomme, että selonteko ei riittävästi tunnista alkutuotannon heikkoa kannattavuutta ja hallituksen toimet kannattavuuden parantamiseksi ovat jääneet vaalikaudella puolitiehen. Selonteosta puuttuvat konkreettiset toimet maatalouden kannattavuuskriisin ratkaisemiseksi ja siten myös ruoantuotannon huoltovarmuuden parantamiseksi. Pelkkä leikkaamisesta pidättäytyminen ruokaa tuottavasta maataloudesta ei uudista alaa ja sen rakenteita.

SDP:n mielestä tilat, joilla ei ole tuloja maataloustuotteiden myynnistä, tulee selvittää ja arvioida tukien kohdentumisen lähtökohdat. SDP:n mielestä maataloustukien oikeudenmukaista kohdentumista on välttämätöntä arvioida osana julkisen talouden haastavaa tilannetta.

Vaikka suuri osa maataloustuista tulee EU:n yhteisen maatalouspolitiikan kautta, maksaa Suomi edelleen myös kansallisia, budjettirahoitteisia tukia, esimerkiksi maa- ja puutarhatalouden kansallista tukea 346 miljoonaa euroa, luonnonhaittakorvauksia 420 miljoonaa ja pinta-ala ja eläintukea 966 miljoonaa vuonna 2026 sekä lisäksi eläinten hyvinvointikorvauksia ja ympäristökorvauksia mutta merkittävästi pienemmillä summilla. On täysin välttämätöntä, että jatkossa tuet ohjataan aktiivisille tiloille, jotka ovat valmiita kehittämään toimintaansa ja tuottamaan rehua tai ruokaa markkinoille. Vaatimus ei sulje pois tilojen ympäristöystävällisyyttä tai eläinten hyvinvointiin tähtäviä toimia.

Sovitusta on pidettävä kiinni. On olennaista, että CAP:n toimeenpano turvataan kuten tuottajille luvattu. Maksatukset eivät voi viivästyä kotimaisten hallinnon leikkausten takia. Hallinnon tehostaminen ei saa johtaa viljelijän hallinnollisen taakan kasvamiseen.

Ruokavienti

Hallitus on asettanut tavoitteeksi elintarvikeviennin kaksinkertaistaminen vuoteen 2031 mennessä. Tavoite on hyvä. Viennin edistämisen rakenteiden pitää perustua yritysten tarpeisiin, ja valtion on tuettava yritysten vientipanostuksia valituilla markkinoilla. Yhteistyömallin valtion ja yritysten kesken on oltava strategista ja pitkäjänteistä, jotta yritykset voivat suunnitella toimintaansa. On pidettävä huolta, että elintarvikeviennin mallit ja rahoitus vakiintuvat.

Erikokoiset yritykset tarvitsevat erilaisia palveluja viennin edistämiseen. Pk-yritykset tarvitsevat erityisesti markkinatietoa ja kontaktiverkostoja, suuret yritykset puolestaan esimerkiksi viranomaispalveluja, jotta tie uusille markkinoille avautuu. Palvelujen monipuolisuus varmistaa viennin kasvun erikokoisille yrityksille. Elintarvikeviennissä viranomaistoiminnot ovat välttämättömiä, joten Ruokavirastolla on tärkeä rooli vientipalvelujen kokonaisuudessa. Ruokaviraston sopeutustoimista huolimatta vientitoimintojen palvelutaso tulisi säilyttää

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp
Eriävä mielipide 1/sd

nykyisellään ja yritysten palvelumaksut kohtuullisina. Digitalisaation eteneminen, minkä pitäisi nopeuttaa hallintoa ja sähköistä asiointia virastoissa, voi hidastua leikkausten johdosta. Yhtälö on haastava.

Puhtaan siirtymän verokannustin ei kohdennu elintarvikealaan

Puhtaiden investointien kannustin on rajattu siten, että vain harvoilla ruoka-alan yrityksillä on aidosti mahdollisuus hyödyntää sitä investointien edistämiseen ja kasvuun. SDP pitää tärkeänä, että valmistelussa olevan investointihyvityksen alarajaa lasketaan ja näin kannustin kohdentuisi paremmin ja laajemmin. Kannustinta tulisi voida hyödyntää esimerkiksi kasviproteiinien teollisen jalostuskapasiteetin investointeihin. Tämä vahvistaisi omavaraisuutta ja huoltovarmuutta.

Kohti kestävää maataloutta

Suomen maatalous on riippuvainen tuontilannoitteista ja muista tuonnin varassa olevista tuotantopanoksista. Ravinteiden kierrätyksen ja lannoitteiden huoltovarmuuden tiekartan valmistelu on saatava liikkeelle. Vihreä ammoniakki, jota jalostetaan vedystä, on yksi keino turvata kotimaista lannoitehuoltovarmuutta tulevaisuudessa. Teollisuuspolitiikan täytyy tukea strategisesti tärkeiden alojen, kuten maatalous- ja elintarvikesektorin riippuvuuksien vähentämistä ja eurooppalaisen ja kotimaisen tuotannon edellytyksiä entistä paremmin nykyisenlaisessa geopolitiittisesti epävakaaassa tilanteessa.

Puurakentamisen edistäminen

Puupohjaiset tuotteet ovat tärkeä osa vihreää siirtymää ja ilmatoratkaisuja. Puun käyttö rakentamisessa ja pitkäikäisissä tuotteissa sitoo hiiltä ja korvaa fossiilisia materiaaleja. Suomalaisen metsäteollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen on SDP:n mielestä tärkeää. Puurakentamisella on merkityksensä siten myös talouskasvun, investointien ja vähähiilisen rakentamisen edistämisessä. Rakennussektorin muuttamisessa ilmastoystävällisemmäksi tarvitaan pitkäjänteisiä ja ennakoitavia toimia, jotka lisäävät puun käyttöä rakentamisessa. Puurakentamisen edistäminen tukee myös EU:n rakennussektorin päästövähennystavoitteita ja vähähiilisen rakentamisen siirtymää. Julkiselle sektorille tulee asettaa kunnianhimoiset puurakentamisen tavoitteet sekä toimiva seuranta niiden toteutumiselle. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostuksia tulee kohdentaa nykyistä vahvemmin puurakentamisen kaupallistamiseen ja teollisiin ratkaisuihin. Lisäksi alan koulutukseen ja osaamiseen on panostettava koko arvoketjussa, jotta osaavan työvoiman saatavuus voidaan turvata. Ammatillisen koulutuksen saatavuus ja laatu on turvattava myös alanvaihtajien kohdalla.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 19.5.2026

Piritta Rantanen sd
Helena Marttila sd
Timo Suhonen sd

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp
Eriävä mielipide 2/kesk.

Eriävä mielipide 2

Perustelut

Maatalous

Hallituskauden alkaessa hallitus lupasi täyskäännöksen maatalouden kannattavuuskehitykseen. Nyt hallituskausi on loppusuoralla ja käsittelyssä on hallituksen viimeinen julkisen talouden suunnitelma, joka ulottuu vuosikymmenen loppuun saakka. Maatalouden kannattavuudessa ei ole tapahtunut täyskäännöstä, eikä julkisen talouden suunnitelmakaan sitä tee.

Syitä tavoitteen tarkkaamiseen on useita. Hallitusohjelman sinänsä hyvien kirjausten toteuttaminen on osoittautunut haastavaksi Suomen julkisen talouden näkymien heiketessä kuluva hallituskauden aikana entisestään. Maatalouteen ei ole kyetty osoittamaan lisää rahaa. Hallituksen epäonnistuminen kasvu- ja työllisyyspolitiikassa on pahentanut painetta lisäsopeutusten tekemiseen kaikilla hallinnonaloilla, mukaan lukien maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

Hallitus laskee ansiokseen sen, että sen maa- ja metsätaloussektorille osoittamat leikkaukset pääosin onnistuttu kohdentamaan muualle kuin ruokaa tuottavaan maatalouteen. Keskusta huomauttaa, että pelkästään nykytilan turvaaminen ei kuitenkaan missään tapauksessa riitä kotimaisen ruoantuotannon säilymiseen pitkällä aikavälillä. Hallitusohjelmaan kirjatut tavoitteet sektorin kannattavuuden kasvusta ovat huomattavasti julkisen talouden suunnitelmaan kirjattuja kunnianhimoisempia.

Maatalouden kannattavuutta heikentää entisestään Iranin sodasta seurannut kustannusten, erityisesti lannoitteiden ja polttoaineiden hintojen, nousu. Sodan pitkittyminen on muodostumassa kustannuskriisiksi, johon vahva reagointi olisi ollut välttämätöntä kevään kehysriihessä julkisen talouden suunnitelmasta päätettäessä. Valitettavasti toimenpiteet kustannuskriisiin vastaamiseksi jäivät kosmeettisiksi. Maatalouden energiaveron palautuksen korottaminen 4 snt/l on täysin alimitoitettu toimi tilanteen vakavuuteen nähden. Keskustan esittämät lannoitetuki ja maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron poistaminen jäivät kokonaan puuttumaan. Keskusta huomauttaa, että esimerkiksi Ruotsissa kustannuskriisiin vastaamiseen on suhtauduttu huomattavasti vakavammalla asenteella. Edellisellä hallituskaudella Suomessakin kustannuskriisiin vastattiin yli 300 miljoonan euron kriisipaketilla.

Maatalouden kustannuspaineita kasvattaa jo aiemmin tiedossa ollut julkisen talouden suunnitelmakaudelle ajoittuva liikenteen päästökaupan käynnistyminen. Vastoin EU:n velvoitteita hallitus päätti ulottaa päästökaupan koskemaan myös maa- ja metsätaloutta. Puoliväliriihessä 2025 hallitus linjasi valmistelewansa ripeästi maa- ja metsätaloutta koskevan hyvitysjärjestelmän. Kuitenkaan julkisen talouden suunnitelmassa tästä hyvitysjärjestelmästä ei ole lainkaan mainintaa. Keskusta pitää tätä vakavana puutteena ja yksiselitteisesti hallitusohjelman kirjauksen, jonka mukaan maatalouden kustannuksia ei koroteta, vastaisena.

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp Eriävä mielipide 2/kesk.

Keskusta on huolissaan hallituksen kyvystä puolustaa kotimaista maataloutta EU:n seuraavan maatalouspolitiikan ohjelmakauden neuvotteluissa. Ennakkotietojen perusteella Suomen saama rahoitusosuus olisi pienenevässä jopa yli viidenneksellä. Julkisen talouden suunnitelmassa tätä uhkaavaa rahoituksen pienenemistä ei ole otettu huomioon. Maatalouden rahoituksen turvaaminen on välttämätöntä. Mikäli rahoituksen pieneneminen realisoituu, tulee se kyetä kompensoimaan viime kädessä kansallisesti.

Elintarvikemarkkinat ja ruokavienti

Keskusta on hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että maatalouden kannattavuuden kestävä parantuminen voi tapahtua vain markkinoilta saatavan paremman hinnan muodossa. Kotimainen elintarvikemarkkina ei edelleenkään toimi. Tästä viimeaikaisena esimerkkinä ovat olleet kauppoja vaivanneet jauheliha- ja kananmunapula. Vasikoita ja kananmunia myydään paremman hinnan vuoksi Suomesta ulkomaille. Kaupat eivät ole valmiita korottamaan hintoja, eikä kysynnän kasvun vaikutus siirry tuottajahintoihin riittävällä tavalla.

Pelkät vetoomukset oikeudenmukaisemmasta tulonjaosta eivät riitä. On erittäin huolestuttavaa, ettei hallitus ole riittävällä tavalla edistänyt hallitusohjelman kirjausten mukaisia elintarvikemarkkina-, kilpailu- ja hankintalakien uudistuksia. Markkinoiden tasapainottamisen kannalta tärkeimmän eli kilpailulain uudistamisen osalta ei ole käynnissä minkäänlaista valmistelua. Keskusta vaatii, että hallitus noudattaa omaan hallitusohjelmaansa tehtyä kirjausta ja aloittaa välittömästi valmistelut kilpailulain uudistamiseksi.

Oikeudenmukaisemman tulonjaon lisäksi koko suomalaisen ruokaketjuun on tavoiteltava arvonlisää. Elintarvikeviennin kaksinkertaistaminen vuoteen 2031 mennessä on kannatettava tavoite. Tämä on mahdollista ennen kaikkea lisäämällä panostuksia ruokavientiin. Hallitus on osoittanut lisäpanostuksia vienninedistämiseen, mutta jättänyt huomioimatta vienninedistämisen kannalta tärkeiden tukipalveluiden rahoituksen. Rahoitustarvetta on muun muassa Ruokaviraston vientiluvituksissa. Ruokavirasto on viestittänyt, että sillä on hallituksen leikkausten vuoksi vaikeuksia edes nykyisen palvelutason ylläpitämisessä.

Maatilojen sukupolvenvaihdokset ja investoinnit

Maatilojen määrän arvioidaan vähenevän edelleen voimakkaasti tulevan vuosikymmenen aikana, mikä herättää vakavaa huolta suomalaisen ruoantuotannon tulevaisuudesta. Erityisen ongelmallista on, että lopettavien tilojen joukossa on yhä enemmän suuria tuotantoyksiköitä, joiden poistuvaa kapasiteettia uudet investoinnit eivät riitä korvaamaan. Tämä kehitys heikentää Suomen ruokaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta.

Maatalouden pitkään jatkunut heikko kannattavuus vaikeuttaa investointien rahoitusta ja estää monia tiloja kehittämästä toimintaansa. Keskusta on odottanut hallitukselta konkreettisia toimia sukupolvenvaihdosten helpottamiseksi. Tilojen omistajanvaihdoksia voitaisiin edistää esimerkiksi huomioimalla verotuksessa sivutulot nykyistä paremmin nuoren viljelijän yrittäjätulon laskennassa sekä laajentamalla korkotukilainojen ja valtiontakausten mahdollisuus myös osakeyhtiömuotoisille maataloille. Lisäksi Makeran rahoitusta voitaisiin kohdentaa monimuotoisten maatilojen sukupolvenvaihdosten käynnistämiseen.

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp
Eriävä mielipide 2/kesk.

Bioenergia ja turve

Kriisit ovat osoittaneet, että Suomen tulee pitkällä tähtäimellä pyrkiä irtautumaan tuontienergiasta ja vahvistamaan kotimaisen uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä. Maatiloilla fossiilisista polttoaineista irtautumista voisi vauhdittaa esimerkiksi Makeran hyödyntämisellä biokaasutraktorien hankintaan. Keskusta on koko hallituskauden peräänkuuluttanut hallitukselta toimenpiteitä biokaasutuotannon edistämiseen. Valitettavasti hallituskauden päätökset biokaasulaitosten luvituksen ja raaka-aineen todentamisveloitteen osalta ovat heikentäneet etenkin maatilakokoluokan laitosten kannattavuutta.

Energiaturpeen käyttö on vähentynyt nopeasti, mikä uhkaa paitsi Suomen energiahuoltovarmuutta myös osaltaan maataloudelle käytännössä korvaamattomien kasvu- ja kuiviketurpeiden saatavuutta. Hallituksen talvikauden energiansaannin turvaamiseen osoitettu tuki ja turpeen huoltovarmuusvarastoinnin jatkaminen vuoteen 2030 asti ovat kannatettavia päätöksiä, mutta eivät olennaisella tavalla muuta käynnissä olevaa energiajärjestelmän muutosta. Keskustan mielestä nyt olisi ollut paikallaan päättää polttoturpeen verottoman käytön alarajan säilyttämisestä 10 000 MWh:ssa. Valitettavasti hallitukselta ei löytynyt siihen tahtoa. Lisäksi hallituksen tulisi ryhtyä ripeästi toimiin uusien turvetuotantoalueiden luvitusten nopeuttamiseksi. Vain siten voidaan turvata turpeen saatavuus niin energia- kuin kasvu- ja kuiviketurpeen osalta.

Kestävä metsätalous ja luonnonvarojen käyttö

Keskusta pitää välttämättömänä, että kestävä puuntuotannon edellytykset turvataan. Hallitus on tätä vastoin leikannut metsätalouden tukivaroja viime vuosina merkittävästi. Tukivarojen loppuminen kesken vuoden aiheuttaa hallinnollista raskautta, epävarmuutta ja viivästyksiä metsänomistajille, vaikka halukkuutta kestävä metsänhoidon toimenpiteisiin olisi. Tukien tulee vastata todellista kysyntää ja kannustaa aktiiviseen metsänhoitoon. Keskusta muistuttaa myös toimivan yksityistieverkon merkityksestä metsätalouden, huoltovarmuuden ja maaseudun elinkeinojen kannalta. Hallituskauden aikana yksityistieavustukset ovat romahtaneet, mikä pahentaa korjausvelan kasvua entisestään.

Keskusta korostaa metsänomistajien omaisuudensuojan huomioimista kaikessa maankäyttöä koskevassa päätöksenteossa. Harmaata suojelua, jossa suojelusitoumuksia tehdään ilman maanomistajan lupaa ja korvausta, ei voida hyväksyä. Arvokkaiden luontokohteiden suojelu on tärkeää, mutta sen on perustuttava vapaaehtoisuuteen ja täyteen korvaukseen. Siksi on tärkeää turvata vapaaehtoisuuteen perustuvien METSO- ja HELMI-ohjelmien jatko. Lisäksi luonnonhoidon tukijärjestelmien byrokratiaa tulee keventää ja yksityisen sektorin roolia vahvistaa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 19.5.2026

Anne Kalmari kesk
Eerikki Viljanen kesk

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp
Eriävä mielipide 3/vas ja vihr.

Eriävä mielipide 3

Perustelut

Emme voi yhtyä valiokunnan kantaan, sillä se ei riittävästi tunnista vuosien 2027–2030 julkisen talouden suunnitelman (JTS) (VNS 3/2026) keskeisiä puutteita. Nämä puutteet koskevat erityisesti ilmasto- ja luontotavoitteiden saavuttamisen, maankäyttösektorin hiilinielujen elvyttämisen ja ruoantuotannon kestävyysmurroksen asianmukaista rahoitusta. Nykyisellään JTS ei osoita uskottavaa ja johdonmukaista rahoituskokonaisuutta Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Hiilineutraaliutta ja vihreää siirtymää edistävät määrärahat jälleen pienenevät tulevalla kehyskaudella, vaikka Suomen kansallisten ja EU-tason ilmastovelvoitteiden saavuttaminen edellyttää yhä enemmän uusia toimia ja siten rahallisia panostuksia. Myöskään metsien vapaaehtoiseen suojeluun tähtäävä METSO-rahoitus ei riitä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Maankäyttösektori

Suomen hiilinielujen tilanne on hälyttävä, ja maankäyttösektori olisikin saatava nopeasti käännettyä päästölähteestä takaisin nieluksi. Suomi on tällä hetkellä kaukana kansallisesta 2035-hiilineutraaliustavoitteestaan kuten myös EU:n vuoden 2030 maankäyttösektorivelvoitteen täyttämisestä, mutta hallitus ei julkisen talouden suunnitelmassaan esitä minkäänlaisia toimenpiteitä maankäyttösektorin nettonielun vahvistamiseksi. Sen sijaan hallitus muun muassa nostaa Metsähallituksen tuloutusta 10 miljoonalla eurolla vuodelle 2027. Puun hinnoissa on jo nähty käänne, joten tuloutuksen kasvattamista ei voida perustella puun hinnan nousulla. On kriittistä, että tuloutusta ei toteuteta hakkuita lisäämällä. Tehokkain yksittäinen toimi maankäyttösektorin hiilinielun elvyttämiseksi olisi hakkuumäärien maltillistaminen. Tätä edesauttaisi puolestaan puun energiakäytön vähentäminen, jonka saavuttamisessa keskeinen työkalu on puun polton verotuen poistaminen. Puun polton verotuen suuruudeksi on arvioitu 440 miljoonaa euroa. Hallituksella ei kuitenkaan ole tässäkään JTS:ssä valmiutta tämän taikka muiden ympäristölle haitallisten verotukien poistamiseen.

Ilmaston kannalta vaikuttavimpia maankäyttösektorin toimia ei taaskaan olla ottamassa käyttöön. Hallitus ei ole palauttamassa poistamiaan tukia turvepeltojen vettämiseen tai kosteikkoviljelyyn, vaikka esimerkiksi kosteikkoviljely on tutkitusti kustannustehokkaimpia ja siten keskeisimpiä maankäyttösektorin ilmastotoimia.

Ympäristöhaitalliset verotuet

Ilmastonmuutoksen hillinnän ja valtiontalouden näkökulmasta on suorastaan välttämätöntä, että fossiilitaloutta tukevat yritystuet karsitaan. Valitettavasti JTS sisältää useita uusia veromuutoksia, jotka edelleen hidastavat niin taakanjako- kuin maankäyttösektorin velvoitteiden täyttämistä ja hiilineutraaliuden saavuttamista. Puun polton verotuki on yksi tällainen ympäristöhaitallinen tuki, josta tulee katsoaksemme luopua. Muita JTS:ssä esitettyjä päästövähennysten ohjausvaikutusta heikentäviä veroratkaisuja ovat muun muassa liikennepolttoaineiden hiilidioksidiveron alentaminen ja ajoneuvoveron perusveron alentaminen.

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp Eriävä mielipide 3/vas ja vihr.

Nämä tulevat lisäämään tieliikenteen päästöjä ja heikentämään valtiontaloutta. Samaan aikaan niillä ei asiantuntija-arvioiden mukaan ole juuri lainkaan merkitystä kotitalouksien arjen kustannuksiin. Autokannan sähköistymistä tulisi päinvastoin kirittää johdonmukaisilla toimilla.

Suhtaudumme kriittisesti myös maatalouden energiaveron lisäpalautukseen, jota korotetaan määräaikaisesti 4 senttiin/litra vuosien 2025 ja 2026 palautusten osalta. Kyseessä on tuki fossiilille polttoaineille, ja se heikentää hintaohjausta siirtyä vähäpäästöisiin energiaratkaisuihin. Energiaveron lisäpalautuksen sijaan tulisi kohdentaa paremmin räätälöityjä tukia sellaisille aktiivisesti toimiville tiloille, joilla on haasteita selviytyä kohonneiden energiahintojen takia, ilman että tuen ympäristöohjaavuus poistuu.

Turpeen käyttö

Hallitus on päättänyt tukea turpeen energiakäyttöä ja huoltovarmuusvarastointia yhteensä 18 miljoonalla eurolla. Tukimallilla on tarkoitus rahoittaa biokaasuinvestointeja. Turve ei kuitenkaan ole biopolttoaine vaan rinnastuu fossiilisiin polttoaineisiin. Sen polton päästökerroin ylittää jopa kivihiiilen, samalla kun turpeennosto tuhoaa suoluonnon. Tällainen tuki ei ole hyväksyttävissä.

Kuten Ilmastopaneeli asiantuntijalausunnossaan nosti esiin, turpeen käyttö huoltovarmuuden näkökulmasta sisältää riskin siitä, että sen käyttöä tulisi ylläpitää kokoaikaisesti jossain määrin, jotta tuotantoinfrastruktuuri, logistiikka ja laitojen toimivuus säilyvät. Tämä todennäköisesti lisää energiasektorin päästöjä, mikä edelleen kasvattaa muiden sektorien päästövähennystarvetta. Kun päästövähennyskuilu kasvaa ja kustannustehokkaimmat toimet jätetään käyttämättä, kalliimpien päästövähennystoimien tarve kasvaa. Tämä on paitsi huonoa ilmastopolitiikkaa myös huonoa taloudenpitoa.

Turpeen käytöstä tulee luopua asteittain kokonaan ja huoltovarmuusratkaisuna se tulee korvata vähähiilisellä ratkaisulla mahdollisimman pian. Sen sijaan energiatehokkuuden lisääminen läpi yhteiskunnan olisi erittäin kannatettava huoltovarmuustoimi, joka jää JTS:ssä liian vähälle huomiolle.

Ruoantuotanto

Ruoantuotannon osalta panostukset uusien arvoketjujen syntyyn olisivat olleet tärkeitä ja tarpeellisia. Kunnianhimon tason tulisi olla paljon nykyistä korkeampi. Yksittäisten rahoituspäätösten rinnalle tarvitaan strategista ja systemaattista otetta ruoantuotannon kestävyysmurroksen vauhdittamiseksi. Ruoantuotannon arvoketjujen kehittämisessä tulee erityisesti huomioida kasvipohjainen ruoka (kasviproteiinit ja kasvipohjaiset meijerituotteet) sekä solumaatalous. Kasvipohjaisen ruoantuotannon ja solumaatalouden innovaatioihin tarvitaan riittävää ja pitkäjänteistä rahoitusta. Näihin panostaminen olisi myös merkittävä huoltovarmuusteko. Muun muassa näistä syistä on ongelmallista, että tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitusta vähennetään tuntuvasti. T&K-rahoitusta tulisi päinvastoin lisätä ja kohdentaa se vaikuttavasti vähähiilisyiden edistämiseen. Samalla nykyinen maataloustukijärjestelmä tulee uudistaa siten, että aktiivisia viljelijöitä palkitaan ilmastotyöstä. Erityisen haitallinen on hallituksen päätös vähentää EU:n T&K-hankkeisiin kohdennettavaa

Valiokunnan lausunto MmVL 14/2026 vp
Eriävä mielipide 3/vas ja vihr.

kansallista vastinrahoitusta 10 miljoonalla eurolla vuosittain. Sitä olisi päinvastoin kustannustehokasta kasvattaa, jotta saataisiin nykyistä enemmän EU-rahaa kotiutettua Suomeen.

Lopuksi

Ilmaisemme myös huolemme virastaselvitykseen liittyvistä hallinnon leikkauksista, jotka tulevat aiemmin tehtyjen säästöjen päälle ja tulevat vaikuttamaan merkittävästi valtionhallinnon kykyyn tehdä laadukasta ja tietoon perustuvaa lainsäädännön valmistelua, toimeenpanoa sekä vaikuttavuuden seurantaa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 19.5.2026

Veronika Honkasalo vas
Tiina Elo vihr